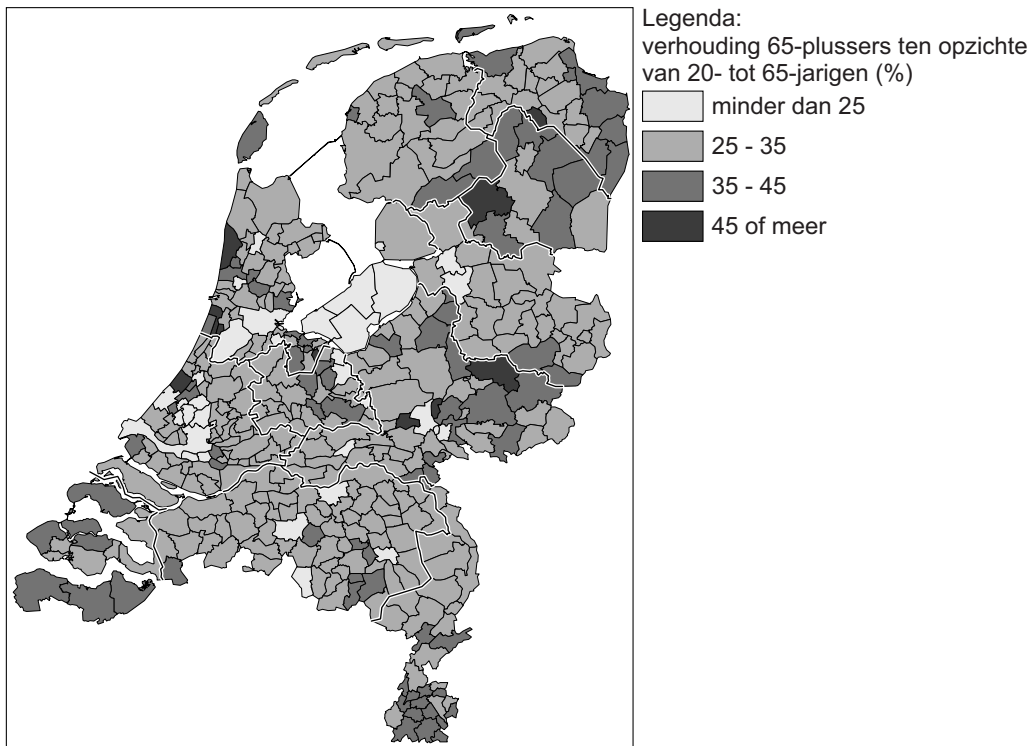

bron 27

Grijze druk* per gemeente, 2012

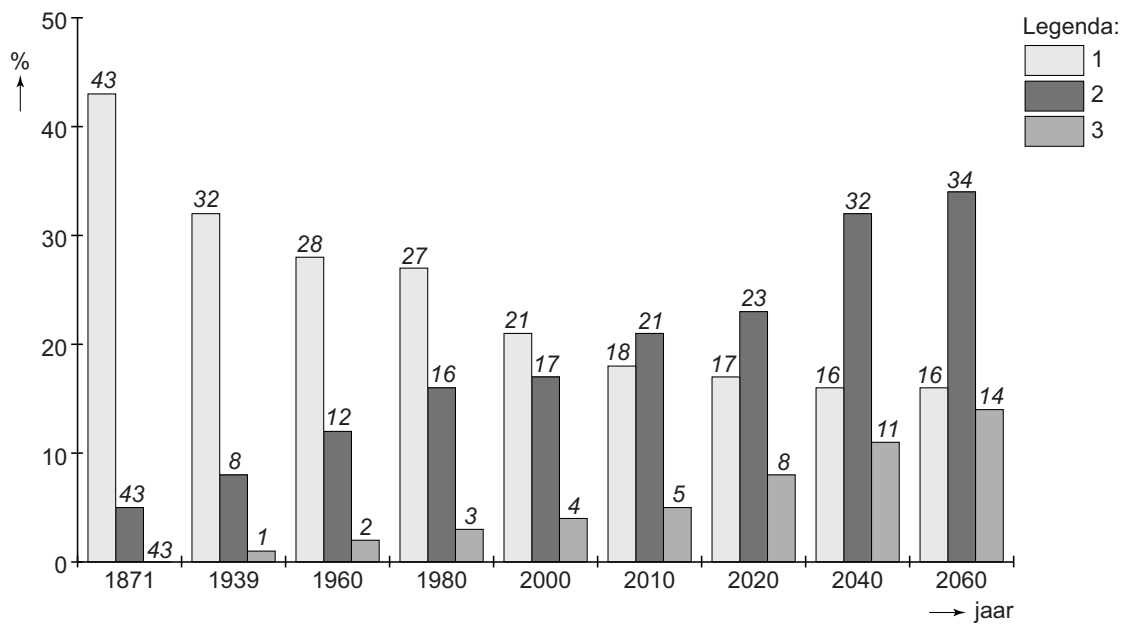

*Grijze druk is de verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar en ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar.

- 1p 30 Bekijk bron 27.
Nederland heeft een ongelijke verdeling van 65-plussers.
Welke provincies hebben het hoogste percentage 65-plussers ten opzichte van de 20- tot 65-jarigen?
- A Drenthe en Zeeland
 - B Utrecht en Zuid Holland
 - C Limburg en Friesland
 - D Groningen en Noord Holland
- 2p 31 Bron 27 gaat over grijze druk per gemeente.
→ Noem twee gevolgen van een groot aandeel 65-plussers voor een gemeente.
- 1p 32 Bekijk bron 27.
→ Geef eerst aan welke provincie het **laagste** percentage 65-plussers heeft ten opzichte van de 20- tot 65-jarigen.
Geef vervolgens een oorzaak van dit lage percentage.

bron 28

Aandeel leeftijdsgroepen onder 20 jaar, vanaf 65 jaar tot 80 jaar en vanaf 80 jaar in Duitsland

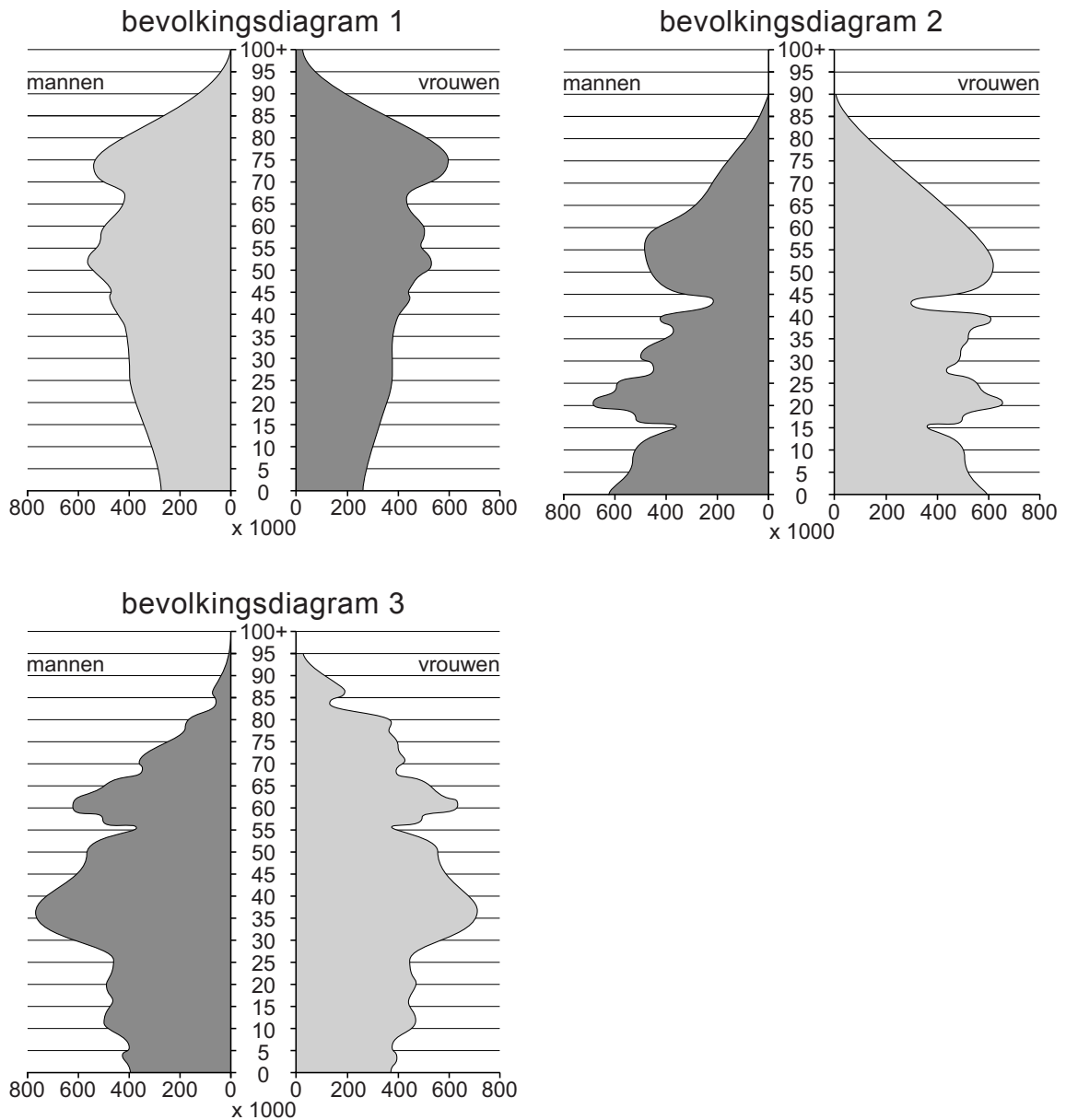

- 1p 33 Bron 28 laat het aandeel van drie leeftijdsgroepen van de totale bevolking in Duitsland zien tussen 1871 en 2060. In de legenda is de beschrijving vervangen door de cijfers 1, 2 en 3. Achter welke letter staan de cijfers uit de legenda van bron 28 juist bij de legendaonderdelen?

	leeftijdsgroep onder 20 jaar	leeftijdsgroep vanaf 65 jaar tot 80 jaar	leeftijdsgroep vanaf 80 jaar
A	1	2	3
B	1	3	2
C	2	1	3
D	2	3	1
E	3	1	2
F	3	2	1

bron 29

Drie bevolkingsdiagrammen van Duitsland

- 1p 34 De bevolkingsdiagrammen van Duitsland in bron 29 staan in willekeurige volgorde en zijn van 1960, 2000 en 2040. Achter welke letter staan de cijfers 1, 2 en 3 van de bevolkingsdiagrammen in bron 29 juist bij de jaartallen?

	1960	2000	2040
A	1	2	3
B	1	3	2
C	2	1	3
D	2	3	1
E	3	1	2
F	3	2	1

bron 30

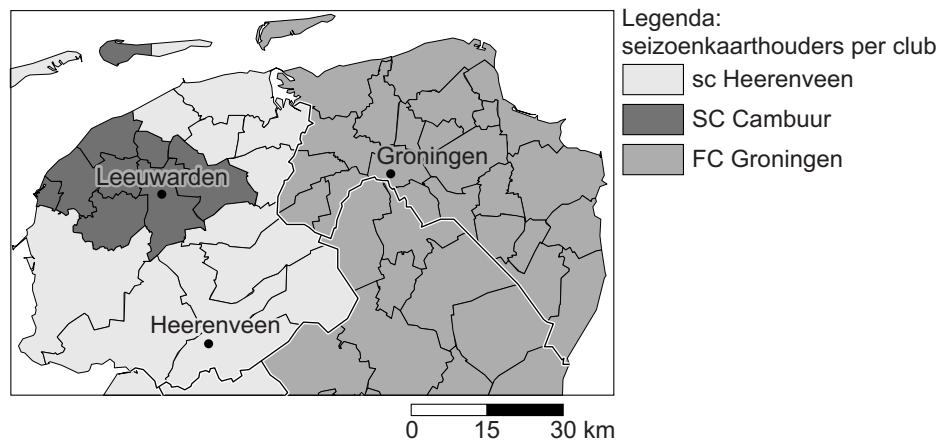
Bevolkingsgegevens van Duitsland

	totale bevolking x1000	plattelands- bevolking x1000	stedelijke bevolking x 1000	stedelijke bevolking in %
1990	79.365	11.666	67.699	85,3
1995	81.594	11.019	70.575	86,5
2000	82.688	10.302	72.386	87,5
2005	82.769	9.560	73.210	88,5
2010	82.483	8.880	73.603	89,2
2015	82.115	8.288	73.826	89,9
2020	81.525	7.718	73.807	90,5

- 1p 35 Fatima en Katja bekijken de gegevens in bron 30.
Over deze bron doen ze ieder een uitspraak.
Fatima zegt: "De totale bevolking van Duitsland daalde tussen 2010 en 2015, maar de verstedelijking nam in deze periode toe."
Katja zegt: "In 2020 zal minder dan tien procent van de Duitsers op het platteland wonen."
Wat is juist?
- A Alleen de uitspraak van Fatima is juist.
 - B Alleen de uitspraak van Katja is juist.
 - C Beide uitspraken zijn juist.
 - D Beide uitspraken zijn onjuist.

bron 31

Herkomstgebied van seizoenkaarthouders in Noord-Nederland

2p **36** Bron 31 laat in grote lijnen de woonplaats van seizoenkaarthouders van de drie noordelijke eredivisievoetbalclubs van het seizoen 2014-2015 zien: sc Heerenveen, SC Cambuur en FC Groningen. In de kaart zijn de herkomstgebieden ingekleurd naar de club met de meeste seizoenkaarthouders in dat gebied.

Over deze kaart worden drie uitspraken gedaan:

Uitspraak 1: de kaart gaat over het verzorgingsgebied van de drie noordelijke eredivisievoetbalclubs.

Uitspraak 2: in Nederland is de drempelwaarde voor elke voetbalclub gelijk.

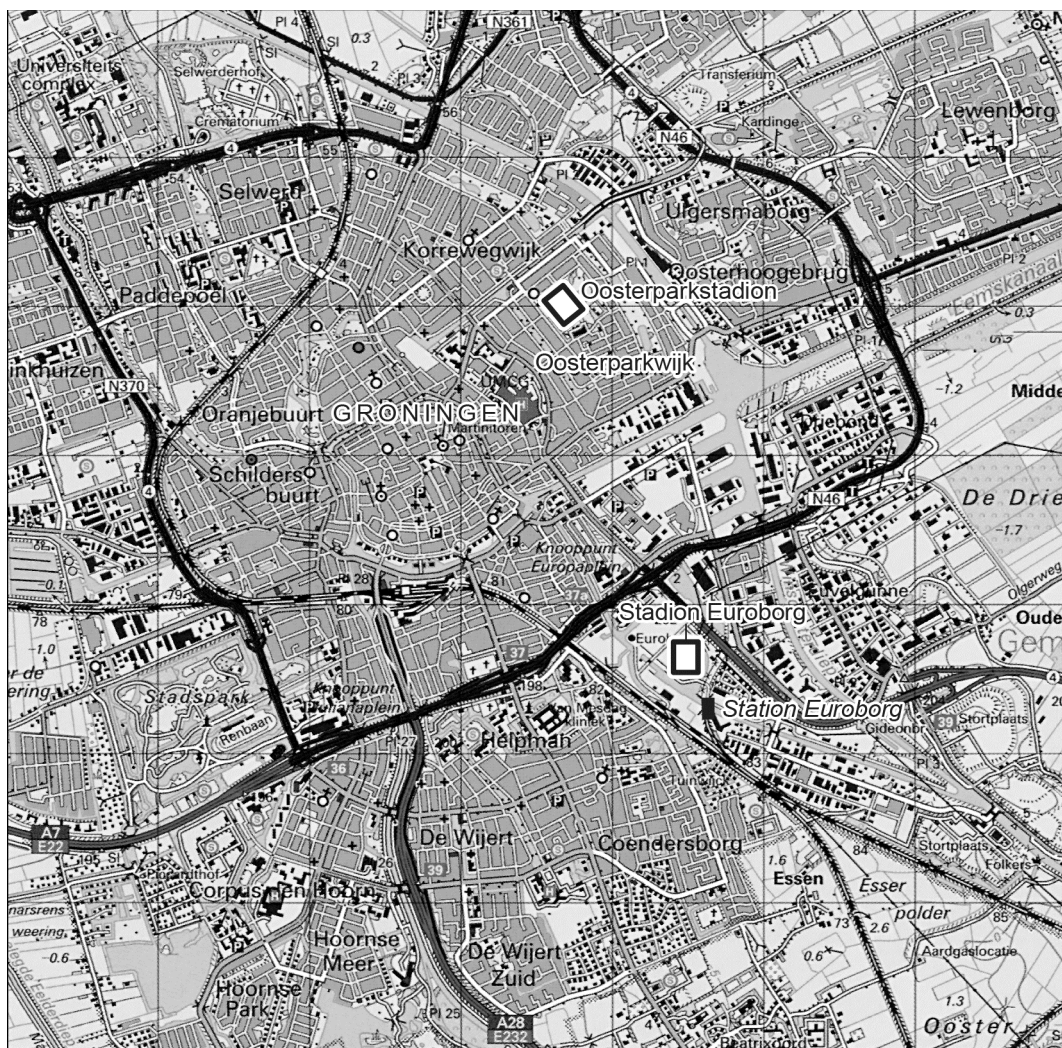
Uitspraak 3: de maximale afstand die de seizoenkaarthouders willen afleggen om hun favoriete club te zien voetballen noemen we de reikwijdte.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 32
Stadion Euroborg

In de tweede helft van de jaren 90 ontstond in Groningen het plan om een nieuw stadion voor profvoetbalclub FC Groningen te bouwen op een nieuwe locatie: Stadion Euroborg. Het oude Oosterparkstadion voldeed niet meer aan de moderne eisen. Op de oude locatie waren te weinig mogelijkheden voor een groter stadion.

bron 33
De stad Groningen

Legenda:

— spoorweg — autowegen

0 50 100 m

- 1p 37 Lees bron 32 en bekijk bron 33.
De nieuwe locatie van stadion Euroborg biedt meer groeimogelijkheden dan de oude locatie in de Oosterparkwijk.
→ Geef met behulp van bron 33 nog een reden waarom FC Groningen gekozen heeft voor de nieuwe locatie.

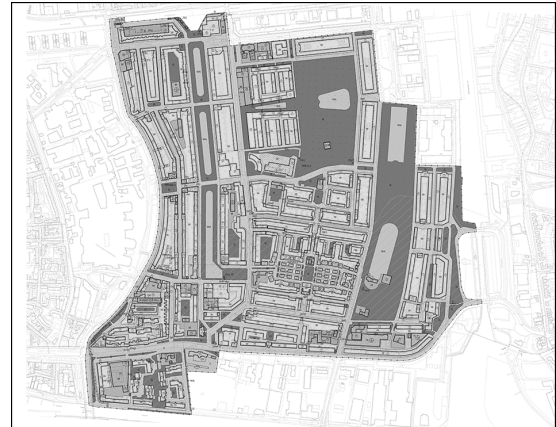
bron 34

Vier middelen om de kwaliteit in een wijk te verbeteren

1

2

3

4

1p 38 Het oude stadion, het Oosterparkstadion, lag midden in een oude volkswijk.

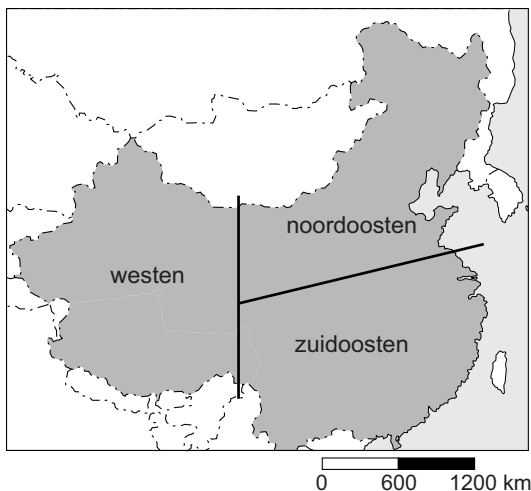
Het stadsbestuur van Groningen besloot de kwaliteit van de buurt op de locatie van het oude stadion te verbeteren. Voor deze verbetering maakten ze gebruik van vier verschillende middelen die te zien zijn in bron 34.

Achter welke letter staan de cijfers 1, 2, 3 en 4 van de foto's uit bron 34 juist bij de begrippen?

	bestemmingsplan	onderhoud	participatie	veiligheid
A	1	2	3	4
B	2	3	1	4
C	2	3	4	1
D	3	4	1	2
E	4	1	2	3
F	4	1	3	2

bron 35

Overzichtskaart van China

- 1p 39 Op de kaart in bron 35 is China verdeeld in drie regio's. Achter welke letter staat de juiste bevolkingsdichtheid bij elke regio?

	westen	noordoosten	zuidoosten
A	hoge bevolkingsdichtheid	hoogste bevolkingsdichtheid	lage bevolkingsdichtheid
B	hoge bevolkingsdichtheid	lage bevolkingsdichtheid	hoogste bevolkingsdichtheid
C	hoogste bevolkingsdichtheid	hoge bevolkingsdichtheid	lage bevolkingsdichtheid
D	hoogste bevolkingsdichtheid	lage bevolkingsdichtheid	hoge bevolkingsdichtheid
E	lage bevolkingsdichtheid	hoge bevolkingsdichtheid	hoogste bevolkingsdichtheid
F	lage bevolkingsdichtheid	hoogste bevolkingsdichtheid	hoge bevolkingsdichtheid

- 1p 40 Op de kaart in bron 35 is China verdeeld in drie regio's. Achter welke letter staat de juiste vorm van landbouw bij elke regio?

	westen	noordoosten	zuidoosten
A	rijstteelt	tarwe	veeteelt
B	rijstteelt	veeteelt	tarwe
C	tarwe	rijstteelt	veeteelt
D	veeteelt	tarwe	rijstteelt

bron 36

Speciale Economische Zones

Een Chinese Speciale Economische Zone is een stedelijk gebied in China waar de regering buitenlandse handel en investeringen toelaat. In 1979 werden de eerste vier zones aangewezen: Xiamen, Shenzhen, Zhuhai en Shantou. De zones kenden al snel een enorme bevolkingsgroei. Door het succes besloot de regering in 1984 nog veertien nieuwe zones aan te wijzen.

- 2p 41 Lees bron 36.
Voor westerse bedrijven is het zeer aantrekkelijk om zich in China te vestigen.
→ Geef twee redenen waarom het voor westerse bedrijven zo aantrekkelijk is om zich in China te vestigen.
- 2p 42 Lees bron 36.
Voor de Chinezen heeft het aanwijzen van de Speciale Economische Zones niet alleen voordelen, maar ook nadelen.
→ Geef twee nadelige gevolgen voor de Chinezen die wonen in één van deze Speciale Economische Zones.

bron 37

Krantenartikel

Het is een registratiesysteem dat een persoon indeelt op grond van de geboorteplaats van zijn moeder. Sociale rechten kunnen niet worden meegenomen van de ene naar de andere provincie, dus de meeste migranten die naar de steden trekken, moeten het stellen zonder openbare basisdiensten. Als 'buitenstaanders' moeten ze betalen voor gezondheidszorg en onderwijs, voor zichzelf én hun kinderen.

- 1p 43 Over welk begrip gaat het krantenartikel in bron 37?
- A braindrain
 - B gastarbeid
 - C hukou
 - D hutongs

Let op: de laatste vraag van dit examen staat op de volgende pagina.

bron 38

Krantenartikel

De ... **1** ... van Shanghai is helaas niet zonder problemen verlopen. Elk jaar zoeken 15 miljoen plattelandsmensen hun geluk in de steden. Van hen trekken er 300.000 naar Shanghai, al 30 jaar lang. De overheden hebben het proces niet volledig in de hand kunnen houden. Door de toestroom van deze miljoenen ... **2** ... is er in Shanghai ... **3** ... ontstaan.

Sommige centrale stadswijken hebben een ... **4** ... van 50.000 inwoners per km².

Ook de voorsteden zijn overbevolkt, met als gevolg dat de vruchtbare rijstgronden in de delta straks ook zullen plaatsmaken voor compacte gebouwen met een hoge ... **5** Hierdoor kunnen belangrijke ... **6** ... zoals rioleringen en waterbevoorrading in gevaar komen.

- 2p **44** In het krantenartikel van bron 38 zijn begrippen vervangen door de cijfers 1 tot en met 6.
- De begrippen die ingevuld moeten worden zijn, in alfabetische volgorde:
- bebouwingsdichtheid
 - bevolkingsdichtheid
 - economische migranten
 - overbevolking
 - urbanisatie
 - voorzieningen
- Neem de cijfers uit het krantenartikel van bron 38 over op het antwoordblad en zet het juiste begrip erachter.
- Let op: je mag elk begrip maar één keer gebruiken.*

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.